

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดหมู่เกาะรีว

1.1 จังหวัดหมู่เกาะรีวมีพื้นที่ประมาณ 8,201.72 ตร. กม. มีประชากรประมาณ 1.49 ล้านคน ซึ่งเป็นประชากรวัยแรงงาน 1.26 ล้านคน (ข้อมูลปี 65) เป็นจังหวัดที่เป็นหมู่เกาะ อยู่ใกล้กับสิงคโปร์ และภาคใต้ของมาเลเซีย มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการผลิตซึ่งได้รับการลงทุนจากประเทศเพื่อนบ้าน และเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่รัฐบาลอินโดนีเซีย ต้องการสร้าง hub เพื่อส่งเสริมและดึงดูด talents ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีจากผู้ลงทุน โดยเฉพาะในสิงคโปร์และมาเลเซีย

1.2 จังหวัดหมู่เกาะรีวถูกแบ่งออกเป็นทั้งหมด 7 เมือง โดยมีเมืองที่สำคัญ ดังนี้

1) Tanjungpinang ซึ่งเป็นเมืองเอกของจังหวัด เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการที่สำคัญ

2) Batam เป็นเมืองที่สำคัญในด้านการท่องเที่ยว เป็นพื้นที่ free trade zone และศูนย์กลางด้านการลงทุนและธุรกิจของจังหวัด โดยเฉพาะกับนักธุรกิจสิงคโปร์ในฐานะศูนย์กลางของอุตสาหกรรมต่าง ๆ อาทิ อุตสาหกรรมการผลิต โรงงานผลิตอิเล็กทรอนิกส์ อู่ซ่อมเรือ อุตสาหกรรมน้ำมัน สภาหอการค้าและอุตสาหกรรม (KADIN) ของจังหวัดหมู่เกาะรีวจึงตั้งอยู่ที่เมืองบาตัมแทนที่จะตั้งอยู่ในเมืองเอกของจังหวัด ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการเมืองบาตัม (Mayor) คนปัจจุบันคือนาย Muhammad Rudi ซึ่งมีนโยบายสำคัญคือการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และการสร้าง “friendly investment climate” สำหรับนักลงทุนต่างชาติ

3) Bintan เป็นเมืองที่มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวและเป็นเป้าหมายสำคัญของนักท่องเที่ยวสิงคโปร์ เนื่องจากสามารถใช้เรือข้ามฟากเดินทางมายังบัตันในเวลาประมาณ 45-50 นาที โดยมีเขต Lagoi เป็นที่ตั้งของรีสอร์ท และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ และมีการส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการในพื้นที่ โดยรัฐบาลอินโดนีเซียสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรม MICE และโรงแรมขนาดใหญ่ ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการเมืองบาตัม (Mayor) คนปัจจุบันคือนาย Roby Kurniawan Anshar ซึ่งเป็นบุตรชายของผู้ว่าราชการจังหวัดหมู่เกาะรีวคนปัจจุบัน

1.3 ข้อมูล/สถิติที่สำคัญทางเศรษฐกิจของ จ. หนองคายในปี 2565 มีดังนี้

1.3.1 เศรษฐกิจของจังหวัดในปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 5.09 YoY โดย GDP มีมูลค่า 19.76 พันล้าน USD คิดเป็นร้อยละ 1.57 ของ GDP มวลรวมทั้งประเทศ

1.3.2 ข้อมูลการส่งออกและนำเข้า

- การส่งออก มีมูลค่า 19.62 พันล้าน USD มีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ (1) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เชื้อเพลิงจากแร่ (3) เครื่องยนต์ของอากาศยาน (engine/aircraft mechanics) (4) การต่อเรือ และ (5) การผลิตน้ำมันพืชและน้ำมันจากสัตว์
- การนำเข้า มีมูลค่า 16.64 พันล้าน USD โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ (1) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เชื้อเพลิงจากแร่ (3) เครื่องยนต์ของอากาศยาน (4) สิ่งของจากเหล็กและเหล็กกล้า และ (5) เหล็กและเหล็กกล้า
- ในปี 2565 จังหวัดได้ดุลการค้า 2.98 พันล้าน USD

4.3.3 การค้ากับไทยในปี 2565

- การส่งออก มีมูลค่า 240 ล้าน USD มีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ (1) เชื้อเพลิงจากแร่ (2) เครื่องยนต์ของอากาศยาน (3) สิ่งของจากเหล็กและเหล็กกล้า (4) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ (5) ยาสูบ (tobacco)
- การนำเข้า มีมูลค่า 260 ล้าน USD โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ (1) พลาสติกและสิ่งของที่ผลิตจากพลาสติก (2) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (3) เชื้อเพลิงจากแร่ (4) สารเคมีอินทรีย์ (organic chemicals) และ (5) เครื่องยนต์ของอากาศยาน
- ปัจจุบันสินค้าไทยที่วางขายอยู่ในจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่จะนำเข้าผ่านทางมาเลเซียและสิงคโปร์ มาয়บัตัม (ไม่มีสินค้าจากผู้นำเข้าในกรุงเทพฯ) เนื่องจากบาตัมเป็นเขตปลอดภาษีและอยู่ใกล้กับไทยมากกว่าเกาะชวา การนำเข้าจึงมาจากเส้นทางนี้เป็นหลัก

1.3.3 การลงทุนในปี 2564 (ข้อมูลล่าสุดที่ปรากฏในสื่อเผยแพร่)

- มีมูลค่ารวม 1.6 พันล้าน USD โดยเป็น FDI 1.04 พันล้าน USD โดยมีอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ (1) เครื่องจักรกล/อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เหมืองแร่ (3) อุตสาหกรรมเหล็กทั่วไป การผลิตสิ่งของจากเหล็กกล้า (4) อุตสาหกรรมผลิตรายยนต์ และ (5) อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัย นิคม-อุตสาหกรรมและสำนักงาน
- ประเทศที่ลงทุนมากที่สุด คือสิงคโปร์ (580 ล้าน USD) และจีน (100 ล้าน USD)

1.3.4 จำนวนนักท่องเที่ยว ในปี 2565 จังหวัดหนองคายมีนักท่องเที่ยวต่างชาติรวม 758,154 คน/ครั้ง โดยในจำนวนนี้ เมืองบาตัม มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุด (565,936 คน) และเมืองบันทัน มีนักท่องเที่ยว 137,529 คน

1.4 ข้อมูล/สถิติที่สำคัญทางเศรษฐกิจของเมืองบาตัมในปี 2565 มีดังนี้

1.4.1 เศรษฐกิจของจังหวัดในปี 2565 ขยายตัวร้อยละ 6.84 YoY โดย GDP มีมูลค่า 12.47 พันล้าน USD คิดเป็นร้อยละ 0.99 ของ GDP มวลรวมทั้งประเทศ

1.4.2 ข้อมูลการส่งออกและนำเข้าในปี 2565

- ในภาพรวม การส่งออก มีมูลค่า 15.56 พันล้าน USD มีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ (1) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เครื่องยนต์ของอากาศยาน (engine/aircraft mechanics) และ (3) น้ำมันพืชและน้ำมันจากสัตว์ ส่วนการนำเข้า มีมูลค่า 13.29 พันล้าน USD โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ (1) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เครื่องยนต์ของอากาศยาน และ (3) สิ่งของจากเหล็กและเหล็กกล้า

- การค้ากับไทยในปี 2564 (สถิติที่ปรากฏล่าสุด) การส่งออก มีมูลค่า 70.9 ล้าน USD มีสินค้าส่งออกที่สำคัญคือ (1) ยาสูบ (2) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ (3) สิ่งของจากเหล็กและเหล็กกล้า ส่วน การนำเข้า มีมูลค่า 280 ล้าน USD โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ (1) พลาสติกและสิ่งของที่ผลิตจากพลาสติก (2) เครื่องจักรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (3) เครื่องยนต์ของอากาศยาน

1.4.3 การลงทุนในเมืองบาตัม มีมูลค่ารวม 870 ล้าน USD โดยเป็น FDI 710 ล้าน USD โดยมีอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ (1) เครื่องจักรกล/อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (2) เคมีและยา (3) อุตสาหกรรมอาหาร (4) อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัย นิคมอุตสาหกรรมและสำนักงาน และ (5) อุตสาหกรรมเกี่ยวกับเหล็กกล้า โดยผู้ที่ลงทุนมากที่สุดในบาตัมคือสิงคโปร์ (480 ล้าน USD) ฝรั่งเศส เยอรมนี ไต้หวัน และฮ่องกง

1.5 **Free Trade Zone (FTZ)** อินโดนีเซียได้กำหนดให้เมืองบาตัม เมืองบินตัน และเมืองคาริมัน (Karimun) ในจังหวัดหมู่เกาะเรียว เป็นพื้นที่ FTZ อย่างไรก็ดี บาตัมเป็นพื้นที่เดียวที่เป็น “operating FTZ”

1.6 **เขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดหมู่เกาะเรียว** มี 3 แห่ง และอยู่ระหว่างรออนุมัติสถานะ 1 แห่ง ดังนี้

SEZ	กิจกรรมเป้าหมาย	โอกาสการลงทุนใน SEZ	เป้าหมายดึงดูดการลงทุน
SEZ Batam Aero Technic (เมืองบาตัม)	อุตสาหกรรมการรักษาคู่มือบำรุง และยกเครื่อง (overhaul) อากาศยาน	การสร้างโครงสร้างพื้นฐานรันเวย์ สนามบิน การเติมน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอากาศยาน และระบบไฟฟ้าและประปา	7.29 ล้านล้าน IDR (477 ล้าน USD) โดยมุ่งสร้างงานให้ชาวอินโดนีเซีย 9.9 พันคน
SEZ Nongsa / Nongsa Digital Park (เมืองบาตัม)	อุตสาหกรรมด้าน IT ดิจิทัล และการท่องเที่ยว	การก่อสร้างท่าเรือเฟอร์รี่/รีสอร์ท/พื้นที่การค้า/ ที่อยู่อาศัย(หอพัก) อุตสาหกรรมบันเทิง (สนามกอล์ฟ และโรงภาพยนตร์) สำนักงานไอที และโรงเรียนนานาชาติ	16 ล้านล้าน IDR (1.047 พันล้าน USD) โดยมุ่งสร้างงานให้ชาวอินโดนีเซีย 16,500 คน

SEZ	กิจกรรมเป้าหมาย	โอกาสการลงทุนใน SEZ	เป้าหมายดึงดูดการลงทุน
SEZ Galang Batang (เมืองปินตัน)	การถลุงและแปรรูปแร่บอกไซต์ (bauxite)	การถลุงและแปรรูปแร่บอกไซต์ แร่อลูมินา และการวางระบบโลจิสติกส์/โกดัง	36.25 ล้านล้าน IDR (2.37 พันล้าน USD) โดยมุ่งสร้างงานให้ชาวอินโดนีเซีย 2.3 หมื่นคน
Sekupang Medical Area (อยู่ระหว่างรอ กม. ให้สถานะ SEZ)	- ปัจจุบัน Batam Free Trade and Free Port Zone Authority (BP Batam) อยู่ระหว่างผลักดันการจัดตั้ง Sekupang Medical Area ให้เป็น SEZ โดยจะมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ (medical and wellness tourism) เน้นด้านหัวใจ มะเร็ง ศัลยกรรม และศูนย์เจริญพันธุ์ (fertility center) ทั้งนี้ ในห้วงปลายปี 2565 ได้เปิดโรงพยาบาล BP Batam International Hospital ซึ่งได้รับเงินทุนจาก Thumbay Group (UAE) - Sekupang Medical Area ตั้งอยู่ใกล้ท่าเรือนานาชาติ Sekupang ในระยะเดินเท้า และอยู่ห่างจากตัวเมืองบาตัมประมาณ 30 นาทีโดยรถยนต์		215 ล้าน USD โดยมุ่งสร้างงานให้ชาวอินโดนีเซีย 2.2 พันคน

สาขาเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ

- **อุตสาหกรรมแปรรูปและการผลิต** บาตัมเป็นหนึ่งในแหล่งลงทุนที่สำคัญด้านอุตสาหกรรมแปรรูปและผลิต โดยคิดเป็นร้อยละ 58.41 ของ GDP ในปี 2564 สาขาที่สำคัญ ได้แก่ (1) เหล็กและเครื่องจักรกล (2) เครื่องหนัง ยางพารา พลาสติก และอุปกรณ์หีบห่อ (packaging) (3) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (4) ชีพปิ้ง และ (5) น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการที่บาตัมเป็นเขต FTZ นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ในการลงทุนอื่น ๆ ที่รัฐบาลอินโดนีเซียจัดสรรให้สำหรับการลงทุนแต่ละสาขา

- **การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน** ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นหมู่เกาะ การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเดินทาง และการกระจายความเจริญ โดยปัจจุบันรัฐบาลจังหวัดหมู่เกาะรีเววประสงค์จะดึงดูดการลงทุนด้านระบบประปา/การบำบัดน้ำ ถนนและทางด่วนข้ามเกาะ ท่าเรือรถไฟฟ้ารางเบา (Light Rail Transit - LRT) และการคมนาคมและศูนย์โลจิสติกส์ รวมถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานใน SEZ Batam Aero Technic และท่าอากาศยาน Hang Danim ด้วย

- **การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพ**

- ภาพรวม การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพของอินโดนีเซีย เติบโตร้อยละ 10.8 ในห้วง 4 ปีที่ผ่านมา และคาดว่าจะเติบโตได้ร้อยละ 16 ต่อปี จนถึงปี ค.ศ. 2025 และน่าจะสามารถมีมูลค่าราว 179.6 ล้าน USD ในปี ค.ศ. 2026 อย่างไรก็ดี รัฐบาลอินโดนีเซียต้องการแก้ปัญหาเงินรั่วไหลออกนอกประเทศจากการที่ชาวอินโดนีเซีย จำนวนมากเดินทางไปรับบริการทางการแพทย์ในต่างประเทศ โดยประเมินว่ามีราว 2 ล้านคน/ปี และใช้เงินกว่า 6.5 พันล้าน USD ต่อปี

- ปัจจุบัน การส่งเสริม medical tourism ของอินโดนีเซีย เป็นไปตาม National Action Plan of Medical and Wellness Tourism ดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาระบบสาธารณสุข โดยจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Indonesia Health Tourism Board - IHTB) และการปรับกฎระเบียบด้านการประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวทางการแพทย์และสุขภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบสาธารณสุข กำหนดมาตรการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างชาติเข้ามาในอุตสาหกรรมดังกล่าว รวมถึงผลักดัน medical tourism โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่บาห์ลี (เมือง Denpasar เขต Sanur) และบาตัม (เมือง Sekupang) เป็นพื้นที่นำร่อง โดยจะตั้งโรงพยาบาล/medical hub เฉพาะทาง (specialized field) โดยร่วมมือกับต่างประเทศ ก่อนขยายไปยังพื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ (จังหวัดสุมาตราเหนือ จังหวัดสุลาเวสีใต้ จังหวัดหมู่เกาะรีเวว (บาตัม) จังหวัดชวาตะวันออก และจังหวัดชวากลาง) ซึ่งทั้งหมดนี้สอดคล้องกับนโยบายสาธารณสุข ภาพรวมที่อินโดนีเซีย พยายามผลักดันตนเองให้เป็น hub ด้านการแพทย์ การผลิตยา/วัคซีนของภูมิภาค และการลดการขาดดุลจากการที่ชาว อินโดนีเซีย ที่มีฐานะและชาวต่างชาติไปใช้บริการสาธารณสุขในต่างประเทศ

■ ในขั้นนี้ การสนับสนุน medical tourism ในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในอินโดนีเซีย น่าจะเป็นประโยชน์กับนักลงทุนต่างชาติ เนื่องจากชาวอินโดนีเซียที่มีฐานะมักเลือกจะเดินทางไปรักษาโรคที่ซับซ้อนและเข้ารับการศัลยกรรมทางเลือกในต่างประเทศมากกว่า โดยนับว่าเรื่องนี้เป็นช่องทางที่เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพในการแข่งขันในการเข้าสู่ตลาดอินโดนีเซีย ซึ่งมีชนชั้นกลางจำนวนมาก และประมาณ 60 ล้านคน (ร้อยละ 20 ของประชากรในประเทศ) เป็นผู้มียาได้ปานกลางในระดับสูง (high-middle income)

● Digital/IT ด้วยภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้กับสิงคโปร์ ที่เป็น hub ด้านดิจิทัลและอุตสาหกรรมไอที รัฐบาลอินโดนีเซีย จึงสนับสนุนการสร้าง hub อุตสาหกรรมดิจิทัลที่บาตัม เพื่อดึงดูดบริษัทด้านดิจิทัล/เทคโนโลยี/IT จากสิงคโปร์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งกับการลงทุนและกระจายความเจริญในจังหวัด การถ่ายทอดเทคโนโลยี การสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพ อันจะส่งผลดีต่อนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัลของอินโดนีเซียเองในภาพรวม โดยมีพื้นที่หลักคือ SEZ Nongsa/Nongsa Digital Park ที่รัฐบาลอินโดนีเซียมุ่งมั่นจะสร้างให้เป็น digital hub ของอินโดนีเซีย

* * *